

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdáje
Batthyány-utca 5. sz.

Az új főispán.

Bezerédy István, főispán, ma este haza érkezett a fővárosból, ahol a kormányelnöknel mutatkozott be új méltóságában és holnap atveszi a főispáni hivatal elődjétől, Schmausz Endrétől.

Holnaptól fogva mindaz a remény, mely tegnap és ma bucsut mondott a volt főispántól, Bezerédy István, az új főispán felé fordul, tőle várva a közérdekében a beteljesedést.

Szabadka város vezetői, a kultura, a közigazgatás, a testületek, a társadalom bizalommal járulnak eléje, hogy magas méltóságában egyéniségének mindazt az erejét, melylyel a legfelsőbb bizalmat magának biztosítani tudta, a város javára fogja érvényesíteni.

És Bezerédy István egyéniségében a tekintély bizonyára örömmel fogja fogadni azt a bizalmat, melynek megnyilatkozása biztosítéka az együttműködésnek és a működés sikerének.

A bucsuzás és az üdvözlés hangjai egybe fognak olvadni, s így a méltóság viselőiben beállt változás minden külső jele a kormányzat beltételekén eltűnik a törvényszerűen és természetesen egyaránt szükséges tekintélyben, melynek Bezerédy István személyisége a szeretetet is biztosítani fogja.

A bucsu.

A bucsuzásnak ma folytatása volt. A távozó főispántól ma a tantestületek és a papság bucsuzott el szeretettel. Erről szóló tudósításunk a következő:

A polgári iskolák bucsuja.

A polgári fiúiskola tanári testülete volt ma az első bucsuzó. *Abramis Mihály* igazgató bucsuzott el a következő beszédben:

Méltóságos Főispán Úr!

A mily benső, őszinte örömmel, amily igazi, lelkes érzelmmel ragadtunk meg minden körülményt vagy alkalmat, hogy Méltóságodat szívünk mélyéből üdvözölhessük: ép oly végnélküli a mi szomorúságunk, ép oly nagy fájdalom tölti be egész valónkat most, midőn tudomásunkra jutott az a sajnálatos tény, hogy Méltóságod elkészül körünkől.

Fájdalmasan, mondhatnám lesújtólag hat reánk a nem várt esemény, a mely Méltóságod távozása folytán megfoszt minket, az eljárásában igaz-

ságos, a munkában páratlan kitarással fáradozó oly jellemző példány egyéniségtől: aki bennünket cselekvésünkben irányított, buzdított, ha már-már lóhadni kezdett erőnk. Elhagyni készül Méltóságod azon helyet, ahonnan hosszú során az éveknél mindig fokozódó és lankadást soha nem ismerő energiával vezette szülő városunk ügyeit, közönségének érdekeit pedig minden időben, gondos szeretettel szívén viselte, ápolta és gyámolította. Azok a nagy alkotások, amelyek városunk kulturális fellendülését hirdetik — de a miket felsorolni itt szükségtelennek nem tartok — hirdetői egyszersmind Méltóságod szervező és alkotó tudásának s hirdetői messze jövőben edzett munkabírásiának is egyetemen.

Ha tehát fájjalja valaki Méltóságod távozását: mi, a közs. polg. fiúiskola testülete kétszeresen fájjaljuk, mert Méltóságodban láttuk mink is ügyünk kialakulását és tudással párosult nagy tevékenységétől vártuk annak megvalósítását. Minthogy pedig ezt el nem érhattük, most, a mikor Méltóságoddal reményünk is távozni készül: azt kérjük szeretetreméltóságától, hogy régi jóindulatában minket megtartani továbbra is kegyeskedjék: Isten éltesse Méltóságodat!

Schmausz Endre főispán meleg szavakban felelt a beszédre, kiemelve azt az érdemet, melyet a tantestület magának sikeres működésével biztosított, kéri a tantestület szeretetét.

A polgári leányiskola bucsuja.

A polgári leányiskola tantestületét *Takács* igazgató vezette. Az igazgató bucsuja a következő volt:

Méltóságos Főispán Úr!

A legteljesebb készséggel, de nem örömmel telt szívvel jöttünk ezen alkalommal, hogy fájdalmas bucsut vegyünk azon egyéntől, aki a majdnem egy év-tizeddel ez előtt elfoglalt állást méltóan töltötte be s aki most ezen állást s — fájdalom — ezzel együtt a mi kedves városunkat is önként s végleg elhagyva... elhagyja egyszersmind összes köz-ügyünket s ezek között az általunk szolgált közoktatás ügyét, azon szent ügyet, a melyet Méltóságod mindenkor oly kiváló gondoskodással istápol.

Általában mindenkit nagy szomorúsággal töltött el Méltóságod távozásának a híre, de — természetesen leginkább minket, akik közel levőnek hittük azon időt, amidőn Méltóságod — ha nem is minket, de legalább — az általunk szolgált közintézetet is hathatós pártfogásába veendi. Méltóságod távozásával ezen reményünk teljesedését is távolodni látjuk s annak teljesítését most már mástól várjuk s ennek megvalósítására a jó Istent kérjük.

Méltóságodat most már csak arra kérjük, hogy — személye iránt érzett őszinte tiszteletünk, önzetlen szeretetünk s tántoríthatatlan ragaszkodásunk viszonzása fejében — tartson meg minket szíves jóindulatában.

Schmausz Endre ezután meleg hangu szavak kíséretében meghatóttan köszönte meg a szívélyes bucsu-megemlékezést; mert ebben mo t már nem a hivatalos connexióból, hanem az őszinte tiszteletből eredő jó viszonyt látja s kijelenti, hogy ő mindenkor jóakarattal volt az intézet iránt s ha e téren nem is fejezhette be magas conceptióu tervét, de az alapvető munka már elő van készítve s annak befejezését — bármely irányban oldassék is meg az — most már nyugodtan várhatjuk.

Hangsúlyozta (főleg a mi helyzetünkre vonatkoztatva) a nő-nevelés fontosságát azon irányban, hogy a reánk bízott leánygyermekeket vallásos és hazafias szellemben neveljük, hogy a nő majdan képes legyen a családot hasonló szellemben nevelni s a család minden egyes tagját e szellemben meg is tartani.

A néptanítók bucsuja.

A néptanítók is testületileg jelentek meg bucsuzni. *Meznerics* Ferenc felügyelő igazgató mondta a következő beszédet.

Méltóságos Főispán Úr!

Az öröm és fájdalom vegyes érzelmeivel jelent meg a mai napon a szabadkai községi elemi iskolai tantestület Méltóságod előtt.

Jóleső öröm tölti el keblünket, hogy Méltóságodat, mind a városnak fejlődésében, kulturái, közigazgatási, társadalmi és humanitárius, általában közintézményeiben, azoknak létesítésében sok éven át hűséges sáfárját, állandóan előjáró és példaadó vasszorgalmu és nagytehetségű munkását és támogatóját a királyi kegyelem a legmagasabb kitüntetések egyikére, a Lipót-rend lovag-keresztjére érdemesítette. Viszont fájdalom fogja el szívünket, hogy — habár önelhatározásból — de el kell vesztünk azt a munkás kezét, amely a közigazgatás minden, még oly jelentéktelennek látszó ágában is tette tudta ébreszteni a szunnyadó erőket, aki annyi alkotó tevékenységet fejtett ki, akinél senki sem tudott az ügy fontosságáról jobban meggyőzni, és ezzel szemben az akadályokat mesteribb módon legyőzni, s aki jótékony és bölcs irányításával, bámulatos munkabírásiával e város minden ügyét virágzásba hozta.

Méltóságod 9 esztendeje alatt egész sereg új intézmény létesült, Szabadka modern várossá alakult. Pompás középületeink és intézményeink sorában ott vannak, ott diszlenek: a külvárosi templomok, a tanítónőképző és főgymnasium, ott a honvéd gyalogsági és lovassági laktanya és a ma holnap már szintén készülő közös hadseregbeli gyalogsági- és tüzér kaszárnya és csapat kórház, ott a szegényház, gyermekmenhely és kórház, ott a czéltalan és káros bérleti rendszer megszüntetésével 14 tanyai iskolának a modern pedagogia és az egészségügy követelményeinek megfelelő restaurálása,

ujakkal pótlása és az iskolázatlanul álló tankötelesek ijesztő létszámának apasztására 13 kül- és 14 belterületi tanítói állás rendszeresítése és mindezek folyamánaképpen a népnevelés-ügynek intenzívebbé tétele, ott a gazda közönségre oly fontos, csaknem páratlanul álló nagyszabású földmives-iskola, ott a tisztviselők és gymnasiumi tanárok fizetésrendezése, és mindezek koronájaképpen a jobb közigazgatás és hivatali adminisztráció, valamint a város finanziaális viszonyainak helyesebb mederbe terelése.

Mindez a legékesebb szónál is szebben dicséri és hirdeti Méltóságod érdemeit és e város 100000 lakosát. még azok unokáit is, örök hála-lára kötelezi.

Mi is, amidőn a legutóbb ért magas kitüntetés alkalmából a legmelegebben üdvözöljük Méltóságodat, s arra kérjük, hogy tartson meg bennünket állandóan élvezett jóindulatában továbbra is, hátaltelt szívvel azt kívánjuk, éldeleje Méltóságod dicsőséges pályafutásával igazán kiérdemelt nyugalmát zavartalanul és árássza el az ég Méltóságodat, Méltóságodnak kedves családját mindazon sok jónak áldásával, amelyet Méltóságod hosszú pályafutása alatt soha sem szünt meg gyakorolni. Isten éltesse, Isten tartsa Méltóságodat sokáig!

Schmausz Endre meghatóttan és meghatótságot keltve válaszolt *Meznerics* Ferenc bucsubeszédére.

Nem másnak tulajdonítja a megjelenéssel tanusított gyengéd figyelmet, mint az iránta érzett rokonszenvennek, mert már nem kötelesség, hanem csak szeretet srhat vissza a régi munkatárshoz, mikor ez magas állását elhagyja. El kell ismernie, hogy a csendes és folytonos munkássággal elért szép eredmény kivívásában sokan segítettek neki, s épen ezért az eredményt nem tekinthi kizárólagos érdemének, nem az ő kizárólagos érdeme a sok szép intézmény szaporítása, melynek belértéket a bucsuzók adtak. Meglehet győződve a tanítói kar, hogy nem az utolsó munkatársak ők, mert hiszen ezen intézetekben ők végzik az alapvető munkát. És ez a munka önti lelkébe azt a nyugodtságot, melylyel állásától megválk. A tanítói kar fejleszté azon érzelmeiket, a tudást, a hazaszeretetet, kik a városnak jó polgárokat és a hazának szerető fiaikat biztosítanak. Megnyugvással válik meg állásától, mert tudja, hogy a szabadkai tanítói kar ki ünően végzi munkáját és hogy mindig megmarad hivatásának magaslatán, mely ha terhes is, de maguk választották maguknak, s amelyért teljes elismerést várhatnak, Sajnálattal válik el tőlük, elismerést adhat emlékül és azt az óhajt, hogy a köztisztelet legyen jutalmuk. Az ő érzelmei, a szeretet, melyet immár nem előlegeznie kell, koporsójáig fogja őt kísérni, mert őszintén át vannak

érezve. Ezt a szeretetet őrizze meg vele szemben a tanítói kara is, hogy összetartó kapocs legyen jövőre is közöttük. Az Isten áldását kívánja a tanítói kar működésére.

A kath. papság bucsuja.

A tanítói kar után a kath. papság bucsuzott el Schmausz Endrétől. *Jeszenovics* János, szent-györgyi plébános mondta el a bucsuszavakat.

Mint a város polgárai, mint hazafiak és azután mint egyház férfiak mondanak bucsut a főispánnak, aki e hármassal téren szerzett magának kiváló érdemeket. Üdvözlük őt a legmagasabb kitüntetésért is, kívánva, hogy családjá, édes anyja javára és örömeire még sokáig eredménydusan működhesse. Végül a saját személyében üdvözlő a főispánt, mint aki vele szemben sok jót tanusított.

Schmausz Endre ezután a meghatottságtól remegő hangon köszöntö meg az üdvözlést és a megemlékezéssel teljes bucsuzást.

Mély hálával, átérzett köszönettel áll előttök. Ha most ezt a kedves képet látja maga előtt, akkor hálát ad az Istennek azért a kegyért, hogy a multhoz képest ilyen kedves változást lát maga előtt. Az ő lelke mindig együtt érzett a papság nemes működésével, melyet az erkölcsi erő gyarapításáért végeztet. Hálát ad azért is, hogy ittléte alatt az Isten dicsőségére oly sok szép alkotás létesült, amely alkotások a lelkeknek legkedvesebb emlékei maradnak, s amelyeket mindanyiszor fel fog keresni, ahányszor Szabadkára ellátogat, hogy lássa a lelkeket átható buzgalmat, melynek ő is segített otthont teremteni. Köszöni azon érzelmeket, mely a papságot ő hozzá fűzte, köszöni, hogy szeretettel jöttek el hozzá a bucsuzás verőfényében azok, akik a lelkek üdvéről és ez erkölcsi erő növeléséről vannak hivatva gondoskodni. Kéri a papságot imádkozzanak érte és családjáért, mert erre szüksége lesz; kéri őket tartsák meg iránta a szeretetet, de tanusítsák utódjával szemben is, hogy a tekintélyek kölcsönös támogatása megteremje gyümölcsseit a haza, a város és az egyház üdvére.

A többi bucsuzók.

Ma bucsuztak el Schmausz Endrétől *Dimitrievics* Szvetozár és *Ludaics* Isza szerb plébánosok is.

Utánuk *Willheim* Adolf dr. a kórház igazgató-főorvosa bucsuzott el a kórházi orvosi kar nevében.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1904. okt. 11-én

A tegnapi mozgalmat nyugalom váltotta fel, a folyosó azonban eléggé élénk. Persze a házszabály revíziójának dolga foglalkoztatja az elméket. Itt van *Kossuth* Ferenc is, de nyilatkozatoktól tartózkodik, mert nem akar pártja határozatának elébe vágni. De annál inkább beszél a fiatalság és eszmecsereje oda összegződik, hogy a revíziót akármilyen formában is ellenzi. Ezt a vélekedést különösen *Polónyi* Géza hangoztatja. A jobb oldalon nyugalom uralkodik, mintha misem zavarná a politika vizeit. Megjelent hivi közt *Tisza* István gróf is, kezében fekete

táska. Majd az ellenzék táborába ment, a hol *Kossuth* Ferencel és *Polónyi* Gézával konferált nagy hallgatóság jelenlétében. Arról esett szó, mikor tüzzék napirendre az olasz provizórium tárgyalását. *Tisza* István gróf kijelentette, hogy a Holog sürgős, minthogy az új szerződés október 15-én lépett életbe. *Polónyi* azt vitatta, hogy a javaslatot még nem ismerik, így nem helyeselné, ha már holnap tárgyalnák. *Tisza* István gróf kijelentette, hogy nem ragaszkodik a holnaphoz, bár kijelenti, hogy a szerződés multhatatlanul október 15-én életbe lép.

Az ülés fél tizenegy óra után nyitotta meg, *Perczel* Dezső elnök. Az irományok beterjesztése után jelentést tett *Francisci* Henrik horvát képviselő haláláról, indítványára a Ház jegyzőkönyvbe foglalja részvétét.

Ezután *Rosenberg* Gyula beterjesztette a közgazdasági bizottság nevében az Olaszországgal kötött ideiglenes kereskedelmi szerződésre vonatkozó bizottsági jelentést s azt indítványozta, hogy a osztályok melőzésével tüzzék ki napirendre.

Az elnök: A jelentés ki fog nyomtatatni s azt javasolja, hogy tárgyalását a csütörtöki ülés napirendjére tüzzék ki.

Polónyi Géza: Kéri, hogy a javaslatot a házszabályok által rendelt időben, e hó 14-én tüzzék ki napirendre.

Gróf *Tisza* István: Semmi kifogása az ellen, hogy a törvényjavaslatot csak e hó 14-én tárgyalják.

Polónyi Géza: Tudomásul veszi hogy a miniszterelnök beleegyezett abba, hogy e hó 14-ére tüzzék ki a javaslatot.

Az elnök: A képviselőház a törvényjavaslatot a pénteki ülés napirendjére tüzi ki.

Ezután a kérvények tárgyalása következett. Az önálló vámterületről beadott felirathoz *Babó* Mihály szolt s konstata, hogy Magyarország érdeke feltétlenül megkívánja az önálló vámterületet, javasolja, hogy a kérvényeket azzal az utasítással adja ki a Ház a kormánynak, hogy az 1898. XXX. törvény cikk értelmében nyujtsa be az autonóm vámtarifát.

A Ház a bizottság javaslata szerint határozott.

A vármegyei tisztviselők fizetésrendezése érdekében benyújtott kérvényeket a Ház irattárába helyezte el. A kassai tudományegyetem felállítására érkezett feliratokat kiadták a közoktatásügyi miniszternek.

A kivándorlás meggátolása ügyében beadott kérvények tárgyalásánál felszólalt.

Kossuth Ferenc. Fölhívja a kormány figyelmét arra, hogy mozdítsa elő a visszavándorlást.

Rátkay László arra kérte a kormány intézkedéseit, hogy ne zsarolják a kivándorlókat Amerikában.

Ezután *Rákóczi* hamvai hazaszállítása dolgában beérkezett 72 kérvény került sorra.

Kossuth Ferenc felvilágosítást kér mikor szállítják haza a hamvakat?

Tisza István gróf kormányelnök kijelenti, hogy a mikor a legkegyelmesebb királyi kézirat megjelent, fölkererte a tudósokat, hogy járjanak kezére, hogy a hazaszállítás méltóképen élőkészítettessék. A dolog a kezdetlegesség stádiumában van. Nem állottak meg *Rákóczi*nál, hanem kiterjedt a kormány figyelme azokra is, a kik vele küzdöttek.

Nyugvóhelyük Kassán lesz a domban. *Thököly* Késmárkra kerül, végrendelete szerint a lutheránus templomba. Azt tervezi, hogy a hamvakat már a határon fogadják, majd pedig külön ünnep legyen Kassán, külön pedig Késmárkon. *Reméli, hogy ez az ünnepélye már a jövő tavaszon történik mng*, a nemzethez méltó módon. (Általános helyeslés.)

Kossuth Ferenc köszönettel veszi tudomásul a felvilágosítást.

Tisza István gróf ismételtelen röviden nyilatkozott. A kormányt az vezette a hamvaknak vidéken való elhelyezésében, mert történelmi szereplésük ott zajlott le.

A bizottsági javaslat szerint a kérvényeket a kormányhoz utasítják.

Ezután következett Bars megye kérvénye, melyben *Lévára* törvényeseket kér. A kérvényt a kormánynak adják át.

Ezzel a kérvények sorjegyzékét kimerítették.

Holnapra apróbb javaslatokat tüzzék napirendre, köztük a kvótajelentést is.

Ezzel az ülés 1/4 egykor véget ért.

BAJAI HIREK.

(Saját tudósítónktól.)

Baja, okt. 11.

— *Rajk* Aladár orsz. képviselőt a hét végén vár a haza Amerikából a bajai függetlenségi párt. A képviselőt pártja — hír szerint — ünnepélyesen készül fogadni a bajai pá yaudvaron.

— **A színészeket váró Baja.** Már csak napok választanak el az idei szezon kezdetétől, mely — mint megirtuk — az ipartestület nagy színháztermében fog lezajlani, még pedig a városszerte megnyilvánuló élénk érdeklődést tekintve, fényes sikerrel. A hatósági engedély már *Pesti* Ihsz Lajos kezében van és így a kéthónapos szezon legközelebb megindul. *A teljes téli társulatot várja* a bajai színházközönség és mint — par excellence — operett-publikum, a legújabb operett darabok színrehozatalát. Pestinek pedig rendszerint az operette-ensemble az erőssége, s így a bajai idény látogatottsága biztosítva van.

— **Utadó emelés.** A bajai törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén az utadó-százalékot 8%-ról 10%-ra emelte föl, miután a jövő évi költségvetés keretébe beillesztett többrendbeli műut kiépítése ezt szükségessé tette.

A közigazgatási bizottság ülése.

Szabadka közigazgatási bizottsága ma tartotta október havi rendes ülését, *Biró* Károly dr. polgármester elnökle alatt.

Az elnöklő polgármester bejelenti, hogy *Schmausz* Endre főispánt állásától ő felsége legkegyelmesebben fölmentette, s helyébe *Bezerédy* Istvánt nevezte ki. Jelenti továbbá, hogy *Purgly* Sándor dr., *Gyelmis* Gerő dr., *Janiga* János dr. és *Sztipics* Márk bizottsági tagok bejelentették kimaradásukat.

Ezután *Joó* Aurél olvasta föl a polgármesteri jelentést, majd *Vojnich* Máté referált az árvaszék mult havi ügymenetéről, az árvapénztár állapotáról és a kivételes nőszülési engedélyekről.

Szabadka egészségügye.

Kertész Sándor dr. tiszti főorvos olvassa most föl jelentését a város

mult havi egészségügyi állapotáról.

Bélhurutos betegségek mutatkoztak és a VIII. körben szeptember hó 15-től kezdve 12 hagymázbetegség fordult elő. A megbetegedettek 6—18 évesek. A betegek néhány hely kivételével jól el vannak különítve. A hol ez nem történhetett meg, ott a lakásviszonyok a hibásak. Egy iskolásfiu is beteg. *Szalay* Mátyás főkapitány *Barta* Antal körorvossal megvizsgálták a kört. Megállapították, hogy az ártézi kutakba az esővizet befolyik. A kutak medencéiből a vizet azonnal kiszivattyúzták, új befedéstről gondoskodtak, a lakosságot hirdetményekben hívták föl a szükséges óvintézkedések megtételére.

A trachomás iskolák közül a mlakaiban 300, a másikkban 168 trachomás beteg jár. Tekintettel a mlakai iskola tulzsufoltóságára, egy új tanterem felállítását és egy új tanerő alkalmazását javasolja.

A mult hóban született 161 fiu és 147 leány, összesen 308 egyén. Meghalt 152 férfi és 114 nő, összesen 266 egyén. A születések száma eszerint 42-vel mulja felül a halálozások számát. Százalékokban 1000 lakosra esik 3.01 % halálozás, 3.71 % születés, a szaporulat 0.61 %-ot tesz ki.

Egyéb jelentések.

Szalay Mátyás főkapitány kihágási, *Bóbits* József dr. tanácsos betegápolási, *Lyubibratics* Kelemen utügyekben referál. Ifj. *Frankl* István városi főmérnök az utadó állapotáról szóló jelentését olvassa fel.

A pénzügyigazgató jelentése szerint a mult hóban befolyt egyenes adóban 58.617 kor. 09 fill., a mult év ugyanezen havában csak 37.597 kor. 28 fill. Január elsejétől 884.320 kor. 90 fill., a mult év ugyanezen szakában csak 815.713 kor. 71 fill. Hadmentességi díjban a mult hóban 168 kor. 77 fill., a mult év szeptemberében 4 kor. Bélyeg és jogiletekekben a mult hóban 36.544 kor. 06 fill., a mult év szeptemberében 11.974 kor. 29 fill. Január elsejétől 132.510 kor. 10 fill., a mult év ugyanezen szakában 209.713 kor. 46 fill. Minthogy több adónem befizetésénél hátraesés mutatkozik, felhivatik az adóügyi tanácsos, hogy az adóbehajtás körül a legszigorubbban járjon el.

A tanfelügyelő szerint jár a rendes elemi iskolákba 3569 növendék az ismétlő elemibe 117. Egyéb iskolákba 933 rendes és 1170 ismétlő. Minthogy a tankötelesek összeírását még nem kapta meg a felügyelő igazgató, nem mutathat ki vajjon minden tanköteles be van-e iskolázva.

Sztankovics György az utadóról, *Eperjessy* Béla dr. a fogház állapotáról tesz jelentést.

Eberhardt József állatorvos jelentése szerint a közvágóhidon levágott 217 szarvasmarha, 9 növendék, 206 borju, 4 bivaly, 205 juh és 481 sertés. A két marharakodó állomáson a mult hóban feladatott 380 szarvasmarha. 228 ló, 414 juh és 2587 sertés. Külföldről érkezett 245 juh,

Elutasított felebbezés.

Az április hó 20-án megtartott törvényhatósági közgyűlés alkalmával történt, hogy a városi tisztviselőválasztások (községi bíró, gazdasági felügyelő stb.) előtt a kijelölő választmány működésének tartama alatt a közgyűlést tovább folytatták a polgármester ideiglenes elnökle alatt.

A közgyűlés eme ténykedése ellen dr. Fischer Jákó biz. tag a belügyminiszterhez felebbezett, a melyre

most érkezett le a miniszteri döntés, amellyel a felebbezés elutasítva lett.

A leirat szövege a következő:

A f. évi április hó 20-án tartott bizottsági közgyűlésében 206. sz. a. hozott határozatát, mellyel elhatározta, hogy a tárgysorozat tárgyalása a kijelölt választmány működésének befejezéséig folytattassék, — dr. Fischer Jákó felebbezése alapján felülbíráván, azt a felebbezés elutasítása mellett helybenhagyom.

A felebbezés azon része, melyben a közgyűlés tárgysorozatának 40—43. pontjai alatt felvett ügyekben hozott határozatok megsemmisítését kéri felebbező a fenti helybenhagyás következtében tárgytalanná vált, de érdemleges tárgyalásra alkalmas és figyelemre vehető különben sem volna, mert a hivatalos eljárás és ügykezelés rendjével ellenkezik az, hogy több, egymással tárgyi összefüggésben nem lévő ügyben hozott határozatok ellen együttesen egy beadványban benyújtott felebbezés elfogadható legyen és annak alapján az alsóbb fokban hozott ily különféle határozatok érdemleges felülvizsgálat tárgyává tétessenek. Ily beadványok elfogadása és tárgyalás alá vétele az ügyek és hivatalos ügyiratok oly összezavarását eredményezné, hogy az által a hivatalos ügyek rendes vitele és kezelése lehetetlenné válnék, aminek mindenestre nagyon hátrányos következményeit csakhamar a közérdek szenvedné meg.

A miniszter megbízásából:

Búth Károly s. k.
miniszteri o. tanácsos.

HIREK. TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Oktober 16. A szabadkai famunkások szakcsoportjának szüreti mulatsága a Szarvas féle vendéglőben.

November 6. és 20. Agarászversenyek.
Országos vásár. Baja, október 18—19 országos póttállatvásár.
Ujvidék, október 29, 30, 31-én országos vásár.

— Személyi hír. Piukovics József, országgyűlési képviselő amerikai utjából Szabadkára érkezett.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Vattay Albert szabadkai törvényszéki aljegyzőt jelenlegi alkalmazási helyén jegyzővé nevezte ki.

— Uj vizsgálóbíró. Az igazságügyminiszter a zombori kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Hetteheimer Henrik törvényszéki bírót rendelte ki.

— Halálozás. Rátay Tivadar, apatini gyógyszerész, ma reggel hosszas szenvedés után meghalt. Temetése csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz. A megboldogultban úgy Bezeredy István, mint Schmausz Endre közeli rokonukat gyászolják.

— Áthelyezés. Dr. Gerevics Ernő bácsalmási járásbírói aljegyző a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

— Liphayék Párisban. Kisfaludi Liphay Imre volt hadapródiskolai növendéktől kérvény érkezett a miniszteriumhoz való felterjesztés végett, melyben a magyar állampolgári kötelekbeli való elbocsátását kéri azzal, hogy atyja Liphay Guidó után megy Párisba, aki jelenleg ott van állandó alkalmazásban.

— A tévedés áldozata. Az Ada községhez tartozó gunarosi pusztán — mint tudósítónk táviratozza — szörnyű tévedés áldozata lett Nagy András ottani földmives. Az éjjel ugyanis, amint a szállási csárdából kijött, Bezdán Bóni és egy vagy két társa rátámadtak és leütötték, úgy hogy azonnal meghalt. A tetteseket a csendőrök elfogták, a hullát pedig beszállították Adára, ahol ma tartották meg a törvényszéki boncolást. A vizsgálat eddigi eredménye szerint a tettesek jóviszonyban éltek az elhalttal és így nagyon valószínű, hogy a halálos ütéseknek másnak szánták.

— A tenyér, mint céltábla. Král Ernő helybeli kereskedő segéd ma délelőtt egy revolverrel céllövési gyakorlatokat folytatott. Jelenlevő társa, a ki a revolver tulajdonosa volt, nem volt megelégedve barátja fegyverismeretével és azzal, hogy majd ő megmutatja, hogyan kell célozni, elvette tőle e revolvért és olyan pontosan célozott Král tenyérébe, hogy a golyó épen a közepébe furódott. A súlyos sérülést a mentők kötözték be és a céllövési gyakorlatok áldozatát most szüleinek lakásán ápolják.

— A kelebiai parasztdráma. Mint mai számunkban megírtuk, Horváth Reszeli Lajos, a kelebiai parasztdráma hőse tegnap önként jelentkezett, ma pedig arról értesülünk, hogy szerencsétlen áldozata Bartók Mária napokig tartó szenvedések után belehalt a 16 késszurásba. — A gyilkost ma kísérték át az ügyészséghez, Bartók Mária holttestét pedig holnap fogják boncolni.

— Anyakönyvi hírek. Halottak: Urbán Ádám 1 órá, Vaszilyev Lázár 86 év, Nagy Mátyás korcsmáros 53 év, Crnkovics Ilona 13 hó, Vojnich P. Mária 10 hó, Pertits István 54 év. Született 12, 5 fiu, 7 leány. Eljegyzés: Márta Károly—Huszár Etellel, Matkovics Antal—Vukovics Juliával, Tilinger Alajos Horváth Rózával.

— A budapesti meteorológiai-intézet jelentése, 1904. október 11-én. Változókéony idő várható.

Akik egy leányt szerettek.

— Orgyilkos vetélytárs. —

(Saját tudósítónktól.)

Kishegyes, okt. 11.

Csöke Sándornak hívták azt a kishegyesi parasztleányt, akinek az volt a szerencsétlensége, hogy a falu egyik legszebb lányán felejtette a szemét. Szerelméért életével kellett fizetnie.

Csöke Sándor és Balás Imre, mindketten a falu legdaliásabb legényei voltak, egyenlő koruk 22—23 évesek, de egyforma hévvel is szerettek. Tudták mind a ketten, hogy vetélytársak, de azért egyikük sem akart eltérni a kitűzött céltól, a leány bírájáról egyik sem akart elmondani.

Vasárnap délután Balás Imre meglátogatta szerelmesét, s midőn a látogatás után a házból eltávozott, észrevette, hogy vetélytársa megleste s attól való félelmében, hogy most be kell következnie a leszámolásnak, elhatározta, hogy egyszerszint denkorra megszabadul a féltékenységgel gyötrelmeitől, követte a távozót Csökét és egy alkalmas helyen, ahol senki sem látta, lelötte gyűlölt ellenfelét. Csöke Sándor ott a helyszínén lehelte ki lelkét.

A tettest a csendőrök letartóztatták. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy előbb az elhalt támadta

meg, de ez a vallomás nem valószínű.

A szerencsétlen legény hulláján tegnap ejtették meg a törvényszéki boncolást.

Együtt a halálba.

— Gyilkos és öngyilkos pincér. —

Véres szerelmi dráma játszódott le a vasuti indóház előtt ma este 7 óra tájban. Egy facér pincér lelőtte előbb szerelme tárgyát, egy fiatal cselédleányt, aztán önmaga ellen fordította a fegyvert. Az egész borzalmas jelenet néhány pillanat alatt játszódott le.

Birkás Mátyásnak hívták az elkeseredett fiatal embert. Örülésg szerette a vele körülbelül egykoru 20 éves Kalmár Julist, aki a vasuti vendéglő konyhájában volt alkalmazásban.

Hosszu idő óta udvarolt a szerelmes ifju, de a leány, mivel udvarlója állás nélkül volt, nem akarta meghallgatni és legutóbb határozottan kijelentette neki, hogy hallani sem akar felőle.

A szakítás miatt a legényben megérlelődött az elhatározás, hogy bosszút áll a mellőzésért és ma revolvért vásárolva, felkereste a mitsem sejtő leányt.

A konyha lépcső lejárata előtt állva küldött le egy másik leányt Kalmár Julisért. A leány fel is jött a hívásra, nem tudva, hogy ki keresi, de amint felért a lépcsőköz, Birkás revolvért rántott és rálőtt a leányra.

A golyó a kulcsont alatt a mellébe furódott a leánynak, aki eszméletlenül esett össze. Birkás erre látva, hogy a leánynyal végzett, föbe lőtte magát és azonnal halva esett össze.

A mentők a leányt, akinek állapota életveszélyes a kórházba szállították, a pincér holttestét pedig kivitték a zentai temető hullaházába.

**Köl-lehet legolcsóbban
Kvásárolni**

**kész férfi öltönyt,
gyermek ruhát,
női kabátot
és paletot**

Földes Samu

Szabadka, Főtér Vermes-palota.

Férfi öltöny	17 kor. feljebb
Ulster	22 " "
Felöltő	17 " "
Gyermek öltöny	5 " "
Gyermek felöltő	9 " "

**Külön osztály női
konfekciókban.**

Női Jaquetok	11 kor. feljebb
Női Paletok	17 " "
Fiu és leánygallérok	5 " "

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

Reval, okt. 11.

A cári pár ma este visszaindult Pétervár felé.

Karlin, okt. 11.

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Itt azt híresztelik, hogy a japánok 80 millió jen értékű papírpénzt akarnak kiadni, hogy második tartalékhadereget állíthassanak ki. Tekintettel a tisztok és kiképzett katonák hiányára, e tervük kivitelében nagy nehézségekbe ütközhetik. A harctéren lévő egész japán hadsereg számát 400.000-re teszik.

London, okt. 11.

Kuropolitkin ma elhagyta Mukdent s a főserg megkezdte az előnyomulást, Linievics a bal, Stackelberg a jobb szárnyat vezeti, míg Kuropolitkin a centrumot tartja fenn magának. Folytonos előcsatározások vannak váltakozó szerencsével. A japánok tegnap 25 ezer ember erősítést kaptak.

Pétervár, okt. 11.

Itt feltétlen meg vannak győződve, hogy Kuropolitkin vállalkozását siker koronázza. Nagyon sok katona érkezett Mukdenbe. A csapatszállítások gyorsasága és biztos lebonyolítása minden várakozást felülmul. Az orosz hadsereg most körülbelül 50 ezer embernyi többséggel bír a három japán hadsereg fölött.

TÁVIRATOK.

A szerb király iskolatársai.

Budapest, okt. 11. Párisból táviratozzák: A st.-cyri katonai iskola volt 50 növendéke, kik Péter szerb királylyal együtt tanultak, ma este a király, volt iskolatársuk meghívására Belgrádba utaznak. Köztük van számos tiszt és tábornok is. A társaság két napig Bécsben és két napig Budapnsten időzik.

Bányászok katasztrófája.

Budapest, okt. 11. Bachmut Jakaterinoszlavból táviratozzák: A vosznei bányában 80 fonal mélységben elszakadt egy felvonó-kosár kötele. A lezuhant 12 bányász közül kilenc szörnyethalt. Hir szerint a felvonó nem volt rendben.

A Kuria elnöksége.

Budapest, okt. 11. Vörösmarty Béla halálával immár előtérbe lépett a Curia elnökségének a kérdése. Szabó Miklós, a kuria elnöke tudvalevőleg már legközelebb nyugalmába vonul. Az ő állásáért küzd két politikai kitűnőség: Wlassics Gyula volt közoktatásügyi miniszter és Hódossy Imre képviselő.

Az elnökségre Oberschal táblai elnök van kiszemelve. Helyére a táblai elnökségre, az igazságügyminiszter jelöltje hir szerint Adám András kuriai bíró.

Díjnokok öröme.

Budapest, okt. 11. Trencsénből jelentik: Trencsénmegyében a zsolnai és trencsényi vármegyei díjnokok évi fizetését 900 koronára, a többi főszolgabírói díjnokokét pedig 720 koronára emelik fel. A megye 1905. évi költségvetésének ennek s a hajduk zsoldjának felemelése következtében 9252 koronával nagyobb az előző évinél.

A miniszter köszönete.

Budapest, okt. 11. Trencsénből írják: Bende Imre nyitrai püspök a trencsénmegyei róm. kath. iskolák céljaira 39.000 koronát adományozott, mely nagylelkű és hazafias áldozatkészségeért Berzevicy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

Öngyilkos mozdonyvezető.

Ruttka, okt. 11. Kubria József mozdonyvezető öngyilkossági szándékból egy mozdony elé feküdt, mely halálra gázolta.

Kubelik nem válik.

Budapest, okt. 11. Egy cseh ujság nyomán azt írták a ma reggeli lapok, hogy Kubelik János válik szépséges feleségétől, aki Széll Farkas debreceni táblai elnök leánya. Távirati kérdészködségre ma a következő válasz érkezett. „Illetékes helyen a hirt koholmányoknak minősítik. Kubelik és neje gyermekük születése óta boldogabbak, mint valaha.“

Irodalom.

Bácsország. Vasárnap jelent meg Csillag Károly dr. „Bácsország“ cz. illusztrált politikai és szépirodalmi folyóiratának második füzeté. A folyóiratról az első szám megjelenése után nem referáltunk. Most azonban a második szám megjelenése után a magyar irodalom iránt tartozó kötelességünk a „Bácsország“-ról igaz elismeréssel megemlékeznünk. Tartalma, szerkesztése kiváló helyet viv ki e folyóiratnak, mely különösen figyelemre méltó azért is, mert ma a magyar irodalomban egyedül álló. Írói között ott találjuk a fővárosi és bácskai írók színe-javát kiváló kisebb nagyobb munkákkal. Azt hisszük, hogy hasonló tartalom és szerkesztés mellett nemsokára elterjedt lesz ez az egyetlen vidéki szépirodalmi illusztrált lapunk.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés. Folyó hó 13-án d. u. 4 és fél órakor a központi iskolaszék nagytermében iskolaszéki

ülés lesz, mely tekintet nélkül a megjelentek számára határoz. A póttárgy-sorozatba felvett tárgyak az iskolaszéki jegyzői irodában megtekintethetők.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Írta: Dugovich Imre. 40.

— Most csak a tervet kell megállapítani. Bizonyára leghivebb hajdukjaid vannak körülötted, Dobra. Vissza megyünk a tűz köré, megtartjuk a tanácskozást. Most már nincs szükségünk arra, hogy csak én, vagy csak ketten tervezzünk. Ismerni kell mindenkinek a teendőket. És Zsenő bizalmatlanságának legkeservebb büntetése a harci riadó lesz.

— Te büntetést viszel magaddal én jutalmat valakinek a részére, szólalt meg újra Dobra.

— És azt hiszem, Dobra, bár nem tudom, kit és mivel akarsz megjutalmazni, hogy büntetés és jutalmazás nyomán egyaránt boldogság fog támadni.

— És lelkesedés mindazokban, akik ott, a forrás körül halálelszántással várnak ránk.

— Menjünk hát vissza közéjük, Dobra, hadd lobogjon a lelkek tüze is. Ez a tűz bizonyára elárasztja majd fényével az egész Bulgáriát.

Egymás mellett lépkedve indultak vissza a tűz körül csoportosult hajdukok közé. Némán, szótlánul haladtak; némán szótlánul várták a hajdukok vezéreiket. A vezérek lelkeiben nagy eszmék forrongtak, nagy tervekkel foglalkozott az agy; a hajdukok lelkeiben mindennek a nagy eszmének csak az érzete élt, de kiolthatatlanul; a vezérek értelmét foglalhozható terveknek csak ösztön szerű sejtelmé töltötte meg a hajdukok értelmét. Mikor a vezérek a hajdukok közé léptek ezek néma tisztelettel nyitottak nekik utat a lelkeikben élő érzetek, az agyaikban támadt sejtelmek tiszteletnyilvánításaképpen. A vezérek néhány percig szótlánul álltak egymás mellett. Az egyik a másikra várt, hogy tudtul adja a nagy pillanat elérését. Végre is Dobra szólalt meg. Nyugodt, szintelen hangon kezdte beszédét, mint aki érzi, hogy szükségtelenek a hatást keltő szavak.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ A LAPITÓ K

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések fevértetnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. - Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kíván:

Butort,
Zongorát,
Bort,
Gyümölcsöt,

Gabonát,
Üzletet,
Műhelyt,
Lakást,

Üzleti helyiséget
Nyaralót,
Birtokot,
Házat,

vagy a ki

valamely állást betölteni kíván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi a

„Bácsme gy ei Napló“

kis hirdetési rovatát.

Őszi rózsá. Sorait alig vártam. Én választottam ugyan e kelyeo- Kértem találkát. Üdvözlí * * * 567

Kis menyecske Sajnáljuk, ki ánságának nem tehetünk olegét, mert személyesen nem ismerjük B. 568

Önálló iparos, szerény igéyyü, pár yzer forinttal rendelkező vagy üzlettel bíró nőt nőül vesz. Leveleket „Szerény iparos 32051“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbít 569

Barna fiatal hölgy ismeretségét keresem. Leveleket „Trombitás“ j. alatt a kiadóhivatal továbbít 579

Gazdaasszonyi, kulcsárnői állást keres egy jó családból való nő. Cim a kiadóban. 547

Őszike üdvözlétét köszöni. Mikor lehet szerencsém. „Barna.“ 564.

Kisasszony intelligens ajánlkozik gyermekekhez Schwarz Gizell. Csurgó, Somogy megye. Post restant. 559

Ki akar eladni vagy venni könyvet, zeneművet, papírt, írószert, az „Antikvárium“-ba, Szabadka. Jen az „Antikvárium“-a Gimnázium átellenében. Kölcsonkönyvtárának havi díja 30 kr. Képes levelező-lapoknak csak 1 kr. darabja az Antikváriumban. 556

Széchényi tőren egy csinosan butorozott szoba azonnal kiadó Cim a kiadóba. 560

Mákdaráló egész jó karban azonnal eladó Cim a kiadóhivatalban. 562

25 év óta fennálló rövid divattáru üzletem, előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Blumberg, Nyiregyháza. 563

8873/1904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város területén levő *utcai lámpáknak kö-lajjal való világítására folyó évi október hó 20-án d. e. 10 órakor a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.*

A bérleti idő tartama 1905 évi január 1-től 1907 évi december hó 31-ig terjedő 3 év.

Kikiáltási ár lámpánként évi 30 korona.

Óvadék 1000 korona.

Egyébb feltételek a gazdasági ügy osztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi október hó 9 én.

A városi tanács.

Egy jó karban levő

Zongora

jutányos árban

azonnal eladó

esetleg bérbeadó.

Czim a kiadóban

IRODAI

alkalmazást

keres egy intelligens hölgy Cim a kiadóhivatalban.

Előzetes költség nélkül!

PÉNZ

 4%⁰⁻⁰⁵

törlesztéses kölcsönöket

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtokok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt!

papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és discretán.

Bank- és magánadóságok convertálása.

Készítünk tervezeteket különféle ujonnan alapítandó vállalatokról, valamint financirozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geologiai véleményezéseket hiteles szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakításával.

MELLER LAJOS és Társa Budapest, VI. Teréz-körut 32. (Törvényileg bejegyzett cég.)

Nyomatott kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdájában Szabadkán.